

VERKORTE INHOUDSOPGAVE

Voorwoord / V

1. Plan van behandeling / 1

2. De afbakening van het geschil door partijen / 3

- 2.1 De vordering / 3
- 2.2 De juridische grondslag / 7
- 2.3 De feitelijke grondslag / 9
- 2.4 Stellingen en verweren / 11
- 2.5 De juistheid en volledigheid van de stellingen en verweren / 27

3. De regie door de rechter / 35

- 3.1 De regie door de rechter / 35

4. De interpretatie van het geschil door de rechter / 47

- 4.1 De (eerste) interpretatie van het geschil door de rechter / 47
- 4.2 De ruimte voor de rechter om het partijdebat te verbreden en te verdiepen / 54
- 4.3 De eigen bevoegdheden van de rechter om informatie in te winnen / 69

5. De mondelinge behandeling / 77

- 5.1 Het recht op een mondelinge behandeling / 77
- 5.2 Verstrekking van informatie / 85
- 5.3 Mondelinge toelichting / 100
- 5.4 Afstemming van het vervolg / 110
- 5.5 De vastlegging van het besprokene / 118
- 5.6 Wraking / 123

6. De voortgang en beëindiging van het debat / 125

- 6.1 Uitstel in beginsel niet mogelijk / 125
- 6.2 Eén schriftelijke ronde en één mondelinge behandeling uitgangspunt / 139
- 6.3 De beëindiging van het debat / 145

7. De vaststelling van de feiten / 153

- 7.1 Toelating tot bewijslevering / 153
- 7.2 Bewijslast / 156
- 7.3 De mogelijkheden om een bewijsaanbod te passeren / 161
- 7.4 Bewijswaardering / 166

8. De uitspraak / 173

- 8.1 De informatie op basis waarvan de rechter uitspraak doet / 173
- 8.2 De volgorde, waarin de rechter geschilpunten beslecht / 173
- 8.3 De toelichting op de beslissingen / 175
- 8.4 De rechter is gebonden aan eenmaal genomen beslissingen / 181
- 8.5 De uitleg van de uitspraak / 190
- 8.6 Herstel en aanvulling van de uitspraak / 192

Trefwoordenlijst / 197

Lijst van aangehaalde rechtspraak / 205

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord / V

Verkorte inhoudsopgave / IX

Inhoudsopgave / XI

1. Plan van behandeling / 1

- 1 Plan van behandeling / 1
- 2 Wetsvoorstellen ter vereenvoudiging en digitalisering van de procedure / 2

2. De afbakening van het geschil door partijen / 3

2.1 De vordering / 3

- 3 De vordering of het verzoek bepaalt de reikwijdte van het debat / 3
- 4 Cumulatie van vorderingen en/of verzoeken / 3
- 5 Uitleg van het petitum / 4
- 6 Doorgaans bestaat de mogelijkheid om minder toe te wijzen dan is gevorderd / 4
- 7 Iets anders kan slechts worden toegewezen, indien het voldoende duidelijk in het gevorderde besloten ligt / 5
- 8 Toewijzing van meer dan is gevorderd is onmogelijk, tenzij dwangsom / 6
- 9 Soms meer vrijheid voor de rechter op grond van wettelijke regeling / 7

2.2 De juridische grondslag / 7

- 10 Partijen zullen zich doorgaans uitlaten over de juridische grondslag / 7
- 11 De rechter moet zelfstandig bepalen op welke juridische grondslag het geschil beoordeeld moet worden / 8
- 12 Dat is slechts anders, indien een partij aangeeft slechts beoordeling op één bepaalde juridische grondslag te wensen / 8

2.3	De feitelijke grondslag / 9
13	Een partij zal een feitelijke grondslag moeten aangeven voor haar eis of verweer / 9
14	De rechter wordt bij de keuze van de juridische grondslag beperkt door de feitelijke grondslag / 10
2.4	Stellingen en verweren / 11
15	De opbouw van stellingen en verweren / 11
16	De eisen waaraan stellingen ten minste moeten voldoen / 13
17	Een procespartij is er zelf verantwoordelijk voor dat zij voldoende stelt / 14
18	Geen verplichting om stellingen op voorhand aannemelijk te maken / 15
19	Stellingen en verweren dienen concreet en ter zake te zijn / 15
20	Informatieachterstand rechtvaardigt lichtere eisen aan stelplicht / 17
21	Informatieachterstand wordt soms verlicht doordat een verzwaarde stelplicht rust op de niet met bewijs belaste partij / 18
22	Verwijzing naar stellingen uit in het geding gebrachte bescheiden moet voldoende concreet worden gedaan / 21
23	Zwaardere eisen aan eigen stelplicht als het standpunt van de wederpartij met bewijsmiddelen is onderbouwd / 23
24	Zwaardere eisen aan stelplicht, als eigen standpunt objectief ongelooftwaardig is / 24
25	De oorzaak van een oordeel dat onvoldoende is gesteld / 25
2.5	De juistheid en volledigheid van de stellingen en verweren / 27
26	Feiten juist en volledig / 27
27	Herstel van onjuiste of onvolledige stellingen in principe mogelijk, tenzij erkenning of exceptief verweer / 28
28	Herstel dient echter deugdelijk en tijdig plaats te vinden / 30
29	Mogelijke gevolgen, indien feiten onjuist of onvolledig worden gesteld / 31
30	Het verwerpen van het standpunt van een partij leidt niet tot een hogere proceskostenveroordeling, tenzij de partij weet of behoort te weten dat haar standpunt kansloos is / 33
3.	De regie door de rechter / 35
3.1	De regie door de rechter / 35
31	De regie door de rechter / 35
32	De diversiteit van het zaaksaanbod / 36
33	De rechter beslist over het goede verloop van de procedure / 38
34	De regievoering geschiedt in principe vanaf kennisneming van het verweer / 39
35	Enkelvoudige of meervoudige behandeling / 40
36	De persoonlijke betrokkenheid van de zaaksrechter / 41
37	De regievoering kan plaatsvinden tijdens een afzonderlijke regiezitting / 43

- 38 Een door partijen gewenste afwijkende procesvoering behoeft de instemming van de rechter / 44
- 39 Tegen regiebeslissingen staat geen (tussentijds) hoger beroep open / 44
- 4. De interpretatie van het geschil door de rechter / 47**
- 4.1 De (eerste) interpretatie van het geschil door de rechter / 47**
- 40 De noodzaak van voortvarende interpretatie van het geschil door de rechter / 47
- 41 Verplichting om het geschil te beoordelen op de feitelijke grondslag van vordering en verweer / 48
- 42 De rechter mag niet ter discussie stellen wat tussen partijen vaststaat, tenzij rechtsgevolgen niet ter vrije bepaling van partijen staan / 48
- 43 Geen beoordeling op een feitelijke grondslag die door de betrokken partij niet is aangevoerd / 49
- 44 Geen uitleg van de feitelijke grondslag op zodanige wijze, dat de partij die door deze uitleg wordt getroffen daar niet op bedacht hoefde te zijn / 51
- 45 Geen beoordeling op basis van beschikbare feiten die niet aan de vordering of het verweer ten grondslag zijn gelegd / 52
- 46 Wel vrijheid om binnen de feitelijke grondslag conclusies te trekken uit de gedingstukken / 52
- 4.2 De ruimte voor de rechter om het partijdebat te verbreden en te verdiepen / 54**
- 47 De behoefte aan verbreding of verdieping van het debat / 54
- 48 De (on)mogelijkheid voor de rechter om het debat te verbreden of te verdiepen / 55
- 49 De verplichting van de rechter om regels van openbare orde toe te passen / 59
- 50 De mogelijkheid voor de rechter om op eigen initiatief een nog niet aangevoerde grondslag voor vordering of verweer voorwerp van debat te laten maken / 61
- 51 De ontoelaatbare verrassingsbeslissing / 65
- 4.3 De eigen bevoegdheden van de rechter om informatie in te winnen / 69**
- 52 De bevoegdheid van de rechter om nadere inlichtingen te vragen / 69
- 53 De bevoegdheid van de rechter om verstrekking van bescheiden te verlangen / 70
- 54 De mogelijkheid om slechts vertrouwelijk van informatie kennis te nemen / 70
- 55 De mogelijkheid voor de rechter om zelfstandig feitelijke informatie in te winnen / 72

5. De mondelinge behandeling / 77

5.1 Het recht op een mondelinge behandeling / 77

- 56 Het belang van de mondelinge behandeling / 77
- 57 Het recht op een mondelinge behandeling / 78
- 58 De mogelijkheden om een mondelinge behandeling achterwege te laten / 79
- 59 De verschijningsvormen van de mondelinge behandeling / 80
- 60 De afstemming van de inrichting van de mondelinge behandeling / 81
- 61 Aanspraak op voldoende voorbereidingstijd / 83
- 62 Aanspraak op een passende duur van de mondelinge behandeling / 85

5.2 Verstrekking van informatie / 85

- 63 Inleiding / 85
- 64 Persoonlijke aanwezigheid van partijen / 86
- 65 Toelichting door de rechter op de gang van zaken ter zitting / 87
- 66 Verzoeken om informatie van de rechter / 88
- 67 Gelegenheid om de eis of de feitelijke grondslag te wijzigen / 88
- 68 Gelegenheid om nieuwe feiten te stellen / 90
- 69 Gelegenheid en noodzaak om bewijs te verstrekken en aan te bieden / 93
- 70 Gelegenheid om nieuwe bescheiden in het geding te brengen / 93
- 71 Gelegenheid om personen mee te nemen en als getuige of deskundige te laten horen / 97
- 72 Gelegenheid om feiten op basis van de mondelinge behandeling als vaststaand aan te merken / 99

5.3 Mondelinge toelichting / 100

- 73 Het wettelijk recht op pleidooi / 100
- 74 Het vervallen van het wettelijk recht op pleidooi / 101
- 75 Het recht op mondelinge toelichting / 102
- 76 Praktische invulling van mondelinge toelichting / 103
- 77 De betekenis van spreekantekeningen of een pleitnota / 108

5.4 Afstemming van het vervolg / 110

- 78 Inleiding / 110
- 79 Voorlopig oordeel / 110
- 80 Vaststellingsovereenkomst / 112
- 81 Afspraken over de verdere procesgang / 113
- 82 De datum en de wijze, waarop uitspraak wordt gedaan / 115

5.5 De vastlegging van het besprokene / 118

- 83 De noodzaak tot vaststelling van een proces-verbaal / 118
- 84 De inhoud van het proces-verbaal / 119
- 85 De invloed van partijen op het proces-verbaal / 121
- 86 De bewijskracht van het proces-verbaal / 121

87	Andere mogelijkheden om het voorgevallene ter mondelinge behandeling te bewijzen / 122
88	Beeld- of geluidsopnamen / 122
5.6	Wraking / 123
89	Wraking / 123
6. De voortgang en beëindiging van het debat / 125	
6.1	Uitstel in beginsel niet mogelijk / 125
90	Voortvarend procederen / 125
91	Voortvarende wijzen van per fax of digitaal communiceren / 125
92	Verplichting om aanstonds inhoudelijk te reageren ook bij incidenten / 126
93	Een verzoek om uitstel moet tijdig gedaan worden / 127
94	Uitstel slechts indien dit met het oog op hoor en wederhoor of goede instructie van de zaak is geboden / 127
95	Uitstel, indien indiening van processtuk niet mogelijk is door digitale onbereikbaarheid van de rechter / 130
96	Uitstel bij afwezigheid van partij of rechtshulpverlener in verband met plotseling onvoorzienbaar opkomende omstandigheden / 131
97	Uitstel bij terugtrekken van rechtshulpverlener / 132
98	Rechter moet beslissing op uitstelverzoek motiveren en tijdig nemen / 134
99	De gevolgen van het onbenut voorbij laten gaan van de uiterste gelegenheid een proceshandeling te verrichten / 135
100	In principe geen verplichting voor de rechter om ambtshalve de oorzaak van achterwege laten van proceshandelingen te onderzoeken / 136
101	Terugkomen op de beslissing dat een proceshandeling niet meer verricht mag worden / 137
6.2	Eén schriftelijke ronde en één mondelinge behandeling uitgangspunt / 139
102	Eén schriftelijke ronde en één mondelinge behandeling / 139
103	Verdere proceshandelingen slechts, indien het beginsel van hoor en wederhoor dit vereist of dit het met het oog op de goede instructie van de zaak vereist is / 139
104	Geen voortzetting, wanneer verzocht wordt om gelegenheid om informatie te verstrekken, die reeds eerder verstrekt had kunnen worden / 140
105	Wel voortzetting, indien de rechter zijn oordeel wil baseren op een nieuwe stelling of productie bij het laatste processtuk / 141
106	Wel voortzetting, indien een procespartij op grond van gedragingen van de rechter gerechtvaardigd voortzetting mag verwachten / 143
107	Wel voortzetting, indien de rechter anders een ontoelaatbare verrassingsbeslissing zou nemen / 144
108	Voortzetting kan plaatsvinden op de door de rechter aangegeven wijze / 144

109	In beginsel derhalve geen ruimte voor een nieuwe mondelinge behandeling of pleidooi / 145
6.3	De beëindiging van het debat / 145
110	Geen mogelijkheid tot heropening van debat, nadat is bepaald dat uitspraak zal worden gedaan / 145
111	Wel – bij uitzondering – verplichting tot aanhouding / 146
112	De doorlooptijd van rechtszaken / 147
113	Grenzen aan de doorlooptijd gesteld door art. 6 EVRM / 150
7.	De vaststelling van de feiten / 153
7.1	Toelating tot bewijslevering / 153
114	Hoe dan ook geen bewijslevering als relevante feiten onvoldoende zijn gesteld of betwist / 153
115	Soms vrijheid om te oordelen zonder toepassing bewijsrecht / 154
116	Toelating tot bewijslevering in beginsel slechts verplicht, indien bewijs specifieke en relevante feiten en omstandigheden betreft en slechts bij verzoek om getuigen te horen of inzage in bescheiden te nemen / 154
7.2	Bewijslast / 156
117	De hoofdregel: de bewijslastverdeling van art. 150 Rv / 156
118	De uitzondering: omkering van de bewijslast op grond van de wet of de redelijkheid en billijkheid / 157
119	De tussenweg: feiten voorshands bewezen / 159
7.3	De mogelijkheden om een bewijsaanbod te passeren / 161
120	Inleiding / 161
121	Partij op wie de bewijslast rust: specificatie bewijsaanbod vereist / 162
122	Partij op wie de bewijslast niet rust: specificatie bewijsaanbod in principe niet vereist / 164
123	Bewijsaanbod mag niet gepasseerd worden op grond van prognose over de bewijslevering / 165
7.4	Bewijswaardering / 166
124	De rechter is vrij bij het waarden van het bewijs / 166
125	Maatstaf bij weerleggen voorshands bewezen verklaring: ontzenuwen toereikend / 168
126	Maatstaf bij weerleggen dwingende bewijskracht: ontzenuwen toereikend / 169
127	Beperkingen aan de betekenis van eigen verklaringen van een partij / 170

8. De uitspraak / 173

- 8.1 De informatie op basis waarvan de rechter uitspraak doet / 173**
128 Slechts informatie waarover beide partijen zich hebben kunnen uitlaten,
tenzij afstand van hoor en wederhoor / 173
- 8.2 De volgorde, waarin de rechter geschilpunten beslecht / 173**
129 De rechter is vrij in de keuze in welke volgorde hij geschilpunten
afdoet / 173
130 Keuze voor tussenuitspraken of deeluitspraken / 174
- 8.3 De toelichting op de beslissingen / 175**
131 Wettelijke grondslag van de motiveringsplicht / 175
132 Vrijheid van de rechter bij het verwoorden van de motivering / 176
133 De rechter moet de rechtens juiste maatstaf hanteren / 177
134 De rechter moet zelfstandig de inhoud van de toepasselijke rechtsregels
bepalen / 178
135 Soms zwaardere eisen aan motivering / 179
136 Soms lichtere eisen aan motivering / 180
137 Intuïtieve beslissingen / 180
138 In het geheel geen motivering vereist / 181
- 8.4 De rechter is gebonden aan eenmaal genomen beslissingen / 181**
139 Het belang van gebondenheid aan eerdere beslissingen / 181
140 De rechter is in de hoofdzaak niet gebonden aan beslissingen in een
tussengeschil / 184
141 De rechter is voorts vrij om beslissingen over de voorgenomen instructie
van de zaak te herzien / 184
142 Beoordeling of een beslissing wel of niet onder voorbehoud is
genomen / 185
143 Beslissingen over bewijslast en bewijswaardering zijn in beginsel
bindend / 186
144 Niet gebonden bij onjuiste feitelijke of juridische grondslag / 187
145 Hoor en wederhoor vereist, indien de rechter op een bindende beslissing
terug wil komen / 189
- 8.5 De uitleg van de uitspraak / 190**
146 De rechter spreekt in beginsel slechts door middel van zijn uitspraak / 190
147 Uitleg van de uitspraak in het licht en met inachtneming van de
overwegingen / 190
148 Uitleg veroordelingen op straffe van dwangsom / 191
- 8.6 Herstel en aanvulling van de uitspraak / 192**
149 Aantasting van een uitspraak slechts door aanwending van een
rechtsmiddel / 192

- 150 Herstel bij kennelijke vergissing / 193
151 Aanvulling als is verzuimd om over enig deel van het gevorderde uitspraak
te doen / 194

Trefwoordenlijst / 197

Lijst van aangehaalde rechtspraak / 205